

100

LLEGENDES URBANES

UNES HISTÒRIES SORPRENENTS
DELS NOSTRES TEMPS

Carme Oriol Carazo

Cossetània Edicions

• Col·lecció De Cent en Cent – 53 •

100 llegendes urbanes

Unes històries sorprenents
dels nostres temps

Carme Oriol Carazo

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: març del 2019

© del text: Carme Oriol Carazo

© de l'edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: 3 × Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-9034-814-7

DL T 59-2019

A la meva neta Tània, que just acaba de complir sis mesos i té tot un món per descobrir

Al professor Josep M. Pujol, introductor de l'estudi de les llegendes urbanes a Catalunya

Als alumnes de la URV i als amics dels seus amics

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ.....	5
------------------	---

COL·LECCIÓ DE LLEGENDES

ACCIDENTS.....	15
1. Les lents de contacte.....	17
2. La serra mecànica i la corbata del nuvi.....	19
3. L'explosió dels pits de silicona.....	21

ACCIDENTS, DROGUES I ASSASSINATS.....	23
4. La mainadera eficaç.....	25
5. El nen enfornat per la cangur.....	27
6. Raptés de criatures.....	29
7. Les calcomanies amb droga.....	31
8. Els gots untats amb droga.....	33
9. El ronyó extirpat.....	35
10. La botiga del tràfic de blanques.....	37
11. L'assassí dintre de la casa.....	39
12. L'assassí llepa la mà de la víctima.....	41
13. Si haguessis encès el llum.....	43
14. El somriure del pallasso.....	44
15. Els cops a la teulada de l'automòbil.....	46
16. La violació venjada.....	48
17. Benvingut al club de la sida.....	50
18. Contaminat amb una xeringa.....	53
19. El cotxe sense llums.....	54
20. El dit tallat.....	55

ANIMALS PERILLOSOS	57
21. Els cocodrils a les clavegueres de Nova York	59
22. La serp que puja pel forat del vàter	61
23. La venjança de l'animal	63
24. La serp que mama	64
25. La serp que se't vol menjar	67
26. El gos portat de l'estranger	68
27. Els felins misteriosos	69
28. El bony ple d'aranyes	70
29. Remei per treure la tènica	71
30. Animals aquàtics perillosos	73
APARICIONS I PRODIGIS	75
31. L'autoestopista del revolt	77
32. El jersei de l'apareguda	79
33. El viatge prodigiós de l'automobilista	81
34. La planta canviada de lloc	82
35. La soga de la foto	83
36. La imatge misteriosa de la fotografia	85
37. L'aparició de Verònica	87
38. El càmping fantasmagòric	89
39. Premiat per fer una bona obra	90
ATACS TERRORISTES	93
40. El terrorista agraït	95
41. L'atac a les torres bessones	97
AVISOS SOLIDARIS	99
42. El fals número de telèfon	101
BROMES PESADES	103
43. Els estudiants de medicina	105
44. Bromes en el comiat de solter	107
CASUALITATS I COINCIDÈNCIES	109
45. La desaparició del cadàver de l'àvia	111
46. El gat mort dins d'una bossa	112
47. La dona oblidada a la gasolinera	113
48. Els pantalons perduts	114
49. L'elefant de la reserva zoològica	116

50. El cadàver del submarinista al mig del bosc cremat	118
51. La mestressa de casa i el lampista.....	119
52. El vídeo acusador	120
53. Caiguda fortuïta dins d'una tomba	121
54. Multat per dur música piratejada al cotxe	122
CONFUSIONS CÒMIQUES.....	123
55. El cotxe de la policia	125
56. La sabata de la sogra.....	126
57. El robatori del radar	127
58. El desafortunat robatori de gasolina.....	128
59. Les cendres de l'avi.....	129
60. Equívoc en un restaurant selecte	131
61. Arreglar-se per mirar la televisió	133
CONFUSIONS FATALS.....	135
62. L'aposta d'anar de nit al cementiri	137
63. Els nens que juguen al cementiri	139
64. Disfressat de fantasma	140
65. La màscara de bellesa	142
66. L'objecte oblidat a l'interior del pacient	144
67. Error en l'operació de genoll	145
68. L'animal posat al microones.....	146
69. Una equivocació fatal	148
DIFUNTS I CADÀVERS.....	149
70. El difunt canviat	151
71. Enterrat en vida.....	153
72. La fugida de la presó dins d'un taüt.....	155
73. L'excursionista somnàmbul.....	156
74. El mòbil del difunt	158
75. El mort que no cap en el taüt	160
76. El mort ressuscitat	161
77. El cadàver repatriat del marroquí	162
ENGINY HUMÀ.....	163
78. La invitació dels lladres.....	165
79. Ens tanquen per bojos, no per beneïts	167
80. Ajuts socials per a immigrants.....	168

INFORMÀTICA	171
81. Cada pàgina, un arxiu.....	173
82. El disquet grapat.....	174
INGESTIÓ D'IMMUNDÍCIES	175
83. Immundícies ingerides en restaurants	177
84. La dent de rata	180
85. El gos ingerit en un restaurant.....	182
86. Dins d'una llauna (o ampolla) de refresc apareix alguna cosa inesperada	183
87. Llaunes de refresc poc higièniques.....	185
88. L'aigua de l'ampolla de plàstic	187
89. Les pastilles per aprimar-se.....	188
SECRETS	191
90. Malalties, accidents i morts de famosos	193
91. Signes dissimulats en els logotips de marques comercials.....	195
92. Missatges subliminars de marques d'empreses	197
SEXE.....	199
93. L'ampolla-consolador	201
94. Un incident desafortunat amb el gos	203
95. La palanca del canvi de marxes	205
96. El comiat de soltera	207
97. Caçadors caçats.....	209
98. Sorpresa, sorpresa	210
99. Els amants inseparables	212
100. El company de pis gai	214
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	215
ÍNDIX ALFABÈTIC DE TÍTOLS	219

INTRODUCCIÓ

Llegendes urbanes, llegendes contemporànies, llegendes modernes... Amb aquestes i altres denominacions, com veurem més endavant, els folkloristes s'han referit a unes històries, aparentment reals, que expliquen fets extraordinaris i sorprenents, i que són l'expressió de les preocupacions, les pors i les inseguretats dels nostres temps.¹ Aquestes històries sorgeixen de manera natural en les converses que mantenim en el dia a dia i el més habitual és que no les identifiquem com una ficció. En els darrers anys, però, ens hi hem anat familiaritzant, ja que han estat presents en els mitjans de comunicació (ràdio, premsa, televisió...), han tingut una difusió creixent a Internet, han inspirat pel·lícules i han estat motiu d'estudi i de divulgació en llibres especialitzats.

Però tot i que aquestes històries traspassen fronteres, s'adapten a noves situacions i es troben molt presents en la nostra vida quotidiana, els folkloristes no les han començat a estudiar fins fa relativament pocs anys. No és que aquestes llegendes no existissin abans, sinó que els folkloristes no acostumaven a recollir-ne. Tot i això, en podem trobar algunes mostres en repertoris folklòrics catalans. Així, per exemple, el folklorista Pau Bertran i Bros va incloure en *El rondallari català*, publicat per primera vegada l'any 1909, la narració «La caixa de la núvia», recollida a Esparreguera, que és una veritable llegenda

¹ Aquest llibre s'emmarca en una línia d'investigació que ha rebut finançament del Ministeri d'Economia i Competitivitat a través del projecte «L'estudi de la literatura popular catalana: fons inèdits i recursos a la xarxa» (FFI2015-64128-P, MINECO/FEDER) i forma part dels treballs realitzats pel Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana (GRILC), consolidat per la Generalitat de Catalunya (2017 SGR 599).

urbana de l'època. Aquesta llegenda podem resumir-la de la manera següent: en una casa celebren una boda i, després de dinar, decideixen jugar a fet i amagar. La núvia puja a les golfes i hi veu una caixa de núvia vella. Pensa «si m'hi amago, no em trobaran». Es posa dintre de la caixa, però la tapa se li tanca de cop. Comença a cridar, però ningú no la sent. Els familiars la busquen pertot arreu i no la troben. Al cap d'un temps, obren aquella caixa, per atzar, i hi troben l'ossera (Bertran 1989: 177).

Els folkloristes nord-americans van començar a interessar-se per aquest tipus de narració cap als anys 40 del segle XX, en què es van publicar una sèrie d'estudis sobre la història de «L'autoestopista del revolt», una de les llegendes urbanes més populars. A Catalunya, per exemple, en el llibre «*Benvingut/da al club de la sida*» i *altres rumors d'actualitat*, els autors comenten que es tracta d'una història coneguda per un 43,3% dels joves entrevistats en el moment de fer la investigació (GRFO/Pujol 2002: 125). I a l'Arxiu de Folklore del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili és una de les llegendes de la qual se'n conserven més versions.

Ara bé, tot i l'existència dels estudis sobre aquesta història realitzats als Estats Units en la primera meitat del segle XX, no es va utilitzar un terme precís per referir-se als relats d'aquesta mena fins a l'any 1972, en què el folklorista Patrick B. Mullen va publicar un article en què utilitzava la denominació *llegenda moderna*. En la dècada següent, la dels anys 80 del segle XX, es va posar en circulació la denominació *llegenda urbana*, un nom que va fer fortuna i que és el que s'ha popularitzat més (GRFO/Pujol 2002: 58). Els investigadors, però, han utilitzat altres denominacions per identificar aquestes històries, com per exemple: *llegenda contemporània*, *llegenda moderna*, *llegenda metropolitana*, *llegenda repulsiva* (*nasty legend*) i *FOAF legend*. Aquest darrer terme utilitza les sigles dels mots anglesos «Friend of a Friend» en referència a un aspecte que tenen en comú aquests relats: «Me la va explicar l'amic d'un amic».

A Catalunya, el primer treball sobre el tema va ser l'article de Josep M. Pujol titulat «Històries extraordinàries, llegendes urbanes», que es va publicar a la revista *Perspectiva Escolar* l'any 1986 (GRFO/Pujol 2002: 60). L'any 2000, els periodistes Antonio Ortí i Josep Sampere van publicar el llibre *Leyendas urbanas en España*, que ha co-

negut diverses edicions. El llibre inclou un pròleg del folklorista nord-americà Jan Harol Brunvand, que és autor de diversos llibres de llegendes urbanes, alguns dels quals traduïts al castellà, i de l'*Encyclopedia of urban legends* (Brunvand 2012).

Llibres com aquests, i també pel·lícules que s'han projectat a les pantalles dels nostres cinemes en els darrers anys, han contribuït a popularitzar el nom *llegenda urbana*, que també es troba utilitzat amb molta freqüència a Internet. Entre els llocs web especialitzats en l'estudi i la difusió d'aquestes llegendes, cal destacar Urban Legends Online <urbanlegends.com> i Snopes <snopes.com>.

A Catalunya, el llibre més important que s'ha publicat des del punt de vista acadèmic ha estat «*Benvingut/da al club de la sida*» i *altres rumors d'actualitat*, del Grup de Recerca Folklorica d'Osona, amb Josep M. Pujol com a coordinador. El llibre, publicat l'any 2002, conté un total de 73 rumors i llegendes, però, a més, inclou un estudi introductori que ajuda a entendre per què es creen aquestes històries, com es transmeten, què signifiquen i quin impacte tenen en la societat.

La recerca sobre aquest tipus de narració és, avui dia, molt activa i periòdicament es fan congressos internacionals sobre el tema. Un dels més prestigiosos és el que convoca la International Society for Contemporary Legend Research, fundada el 1988. Aquesta associació publica des del 1991 la revista *Contemporary Legend*.

Les llegendes urbanes tracten temes que tenen a veure amb les idees, els sentiments, les preocupacions, les necessitats i les pors dels temps actuals (Brednich 1994: 42). Així, trobem llegendes sobre els viatges a l'estranger, els trasplantaments d'òrgans, l'aparició de noves malalties, els perills dels automobilistes, la compra d'animals de companyia exòtics, els fenòmens inexplicables, l'aparició d'espectres, etc. (Oriol 2002: 74). Els protagonistes d'aquestes històries es troben davant de situacions sorprenents i imprevistes. Per això, es diu que les llegendes urbanes expressen la por i la incertesa dels éssers humans davant d'allò que és desconegut. En una societat com la nostra, subjecta a canvis constants, aquestes històries tenen, doncs, un èxit assegurat.

D'altres vegades, però, aquestes històries tenen un aire menys transcendent i s'expressen de manera més breu. Estem, llavors, en el terreny dels *rumors*. Però, tal com apunta el folklorista Jan Harold

Brunvand, les llegendes i els rumors tenen molt a veure, ja que expliquen alguna cosa extraordinària i sorprenent, que prenem com certa, i sorgeixen en les converses que mantenim en la nostra vida quotidiana. L'esmentat folklorista també fa notar que els rumors són similars a les llegendes urbanes en tant que circulen oralment o electrònicament en diverses versions i, normalment, tenen a veure amb persones o esdeveniments contemporanis; a més, els rumors, igual que les llegendes urbanes, generalment són anònims, poden penetrar en la cultura popular i, fins i tot, ser presents en la premsa o en la ràdio. Tot i això, els rumors no tenen una tradició tan llarga com les llegendes. I, des del punt de vista formal, no presenten una línia argumental tan desenvolupada (Brunvand 2012: vol. II, 540-541).

En una línia semblant, Véronique Champion-Vincent i Jean-Bruno Renard (1992: 8, 13) diferencien entre rumors (molt breus i formats per una sola frase) i llegendes (estructurades en forma de relat, amb presència de detalls significatius). A més, apunten que és possible passar d'un nivell a l'altre amb facilitat.

Podem veure aquesta connexió entre rumor i llegenda prenent coma a exemple una de les entrades d'aquest llibre: «Els gots untats amb droga». En aquest cas, la formulació general d'una de les versions presentaria forma de rumor: «A les discoteques tiren substàncies a les copes de les noies per fer que perdin la memòria i no recordin que les han violades». En canvi, la formulació més extensa, detallada i referida a algú en concret tindria forma de llegenda: «Una noia que està en un bar demana una copa i la deixa a la barra mentre un noi s'acosta a parlar amb ella. Més tard, la noia torna a agafar la copa i beu. De seguida nota que li agafa somnolència. El noi se l'endú del bar i la viola. Després, la noia no recorda res. Li havien untat el got amb droga.»

Entre els estudis sobre els rumors, cal destacar, pel seu caràcter primerenc, el que va realitzar el folklorista alemany Walter Anderson en el seu article «Die Marspanik in Estland 1921» (Anderson 1925-1926). Anderson va investigar l'origen d'un rumor que va circular a Estònia en el mes de febrer de 1921, segons el qual el planeta Mart havia explotat i molts dels seus trossos havien anat a parar a Estònia (Seljamaa 2005: 162). Amb aquest estudi, Anderson ha estat considerat com un dels primers a examinar el fenomen del rumor com a gènere del folklore (Kalmre 2013: 18).

En aquest llibre, s'ha optat per utilitzar de manera sistemàtica el terme llegenda. De fet, els exemples que s'hi inclouen acostumen a presentar una forma prou desenvolupada, tot i que, en algunes ocasions, els relats són, realment, molt breus i en alguns casos (molt pocs), es formulen d'una manera impersonal.

A més, de les diverses denominacions amb què els investigadors han caracteritzat aquest gènere del folklore, en aquest llibre s'ha utilitzat la de *llegenda urbana*, que és la que s'ha popularitzat més. Les prevencions que de vegades provoca la utilització del terme *llegenda urbana* estan relacionades amb l'ús de l'adjectiu *urbana*, que pot fer pensar en històries pròpies d'entorns urbans i cosmopolites i no pas en històries que puguem trobar en altres indrets, com per exemple, en pobles petits del món rural. Però, de fet, l'expressió *llegenda urbana* l'hem d'entendre com una al·lusió a la modernitat que porten implícita aquestes històries més que no pas en el seu sentit literal.

Les investigacions dels folkloristes sobre els rumors i les llegendes urbanes han posat sobre la taula el tema de la connexió que poden tenir aquestes històries amb fets que realment hagin succeït. De fet, tal com diuen Champion-Vincent i Renard (2002: 17), una llegenda no es crea del no-res. Hi ha d'haver necessàriament algun fet real que hagi estat el germen o el catalitzador en la creació de la llegenda. Però una cosa és el fet real i l'altra la llegenda.

Els autors esmentats han estudiat els processos de transformació de fets reals en llegendes. Així, han vist, per exemple, que el mecanisme d'amplificació permet exagerar les coses i fer més grans les pors i els perills; aquest mecanisme constitueix una forma fonamental de distorsió de la realitat. També han vist que el mecanisme de desplaçament permet traslladar un fet real a un altre context, a unes circumstàncies diferents. Aquests dos mecanismes s'utilitzen amb freqüència en la creació de llegendes a partir de fets reals.

Un cop creada la llegenda, hi ha dues característiques que ens permeten identificar-la. La primera és l'existència de versions, és a dir, el fet que la trobem explicada de diverses maneres: en llocs i en espais diferents, amb protagonistes que canvien d'una versió a una altra, i amb detalls particulars que donen un color característic a cada versió. La segona és la inclusió d'algun element estrany i inversemblant

que ens fa dubtar de l'autenticitat de la història (Campion-Vincent/ Renard 2002: 12-19).

La conservació de les llegendes urbanes en arxius així com el seu estudi i publicació posterior per part dels folkloristes ha fet necessari classificar-les. Així, per exemple, a l'Arxiu de Folklore del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili es fa servir una classificació que s'ha establert en funció dels materials que han estat recollits mitjançant la investigació de camp. Aquesta classificació ha inspirat en part la que s'utilitza en aquest llibre.

Els llibres de llegendes urbanes publicats en els diversos països han utilitzat, en general, un criteri de classificació temàtic, però les solucions adoptades no han estat homogènies. Per tal d'avançar cap a una classificació més universal, el folklorista nord-americà Jan Harold Brunvand ha creat un índex tipològic de llegendes urbanes, «A type index of urban legends» (Brunvand 1993: 325-347; 2012), que s'inspira en l'índex internacional de rondalles d'Aarne/Thompson/Uther [ATU], *The types of international folktales* (Uther 2004).

En el seu índex, Brunvand estableix uns grans apartats i subapartats temàtics dins dels quals inclou els tipus de les llegendes. Cada tipus conté els elements següents: un número d'ordre, un títol identificatiu i un argument genèric. Aquest argument genèric té la funció de representar un conjunt de llegendes i, per tant, no correspon al de cap versió en particular. Ara bé, llegir l'argument del tipus ens ha de permetre reconèixer si la nostra versió pot formar part d'aquest grup o no.

Caldrà veure si l'índex de llegendes urbanes de Brunvand és acceptat internacionalment, com ho ha estat l'índex rondallístic d'Aarne/Thompson/Uther, i es va confluint, així, cap a un sistema universal de classificació. Aquest sistema tindria l'avantatge de facilitar la recerca comparativa en el camp de la llegenda urbana.

A la vista de la important presència que tenen les llegendes urbanes en la nostra societat ens podem preguntar quina és la seva funció, per què es transmeten. Una vegada més, Véronique Champion-Vincent i Jean-Bruno Renard ens aporten llum sobre aquesta qüestió. Segons aquests autors, les llegendes urbanes poden tenir quatre funcions principals.

La primera és la revelació d'una informació o d'una situació sorprenent que té la capacitat de produir una emoció forta en els receptors. Aquesta emoció pot suscitar una riassa (llegenda còmica), provocar por (llegenda de por) o produir un sentiment d'estranyesa (llegenda sobrenatural).

La segona és l'establiment d'un lligam amb un problema social i real actual. Així, la llegenda, a través de la ficció, subratlla un problema que preocupa i permet l'adhesió d'aquelles persones que se senten afectades pel problema.

La tercera és la transmissió d'un missatge moral, que es presenta de manera indirecta i que permet assenyalar el que es pot fer i el que no es pot fer. Des d'aquest punt de vista, la llegenda agrada perquè utilitza sovint el tema de la *justícia immanent*, segons la qual els dolents són castigats per les conseqüències dels seus propis actes, que es giren contra ells.

Finalment, la quarta és la reactivació de motius simbòlics antics, que formen part del nostre imaginari i que utilitzem de manera inconscient. Això fa que, sovint, trobem en la llegenda urbana elements que són una modernització i una actualització dels que apareixen a la rondalla i a la llegenda tradicional. Així, per exemple, els maníacs de les llegendes urbanes tindrien un paper semblant al que tenien els ogres de les rondalles (Campion-Vincent/Renard 2002: 331-335).

En el llibre que ara es publica es presenta una col·lecció de 100 llegendes urbanes agrupades en apartats que s'ordenen d'acord amb un criteri alfabètic (Accidents; Agressions, drogues i assassinats; Animals perillosos, etc.). Cadascuna de les llegendes s'identifica amb un títol que va precedir d'un número d'ordre, de l'1 al 100. A continuació s'inclou la llegenda, redactada de manera genèrica, com es fa quan es descriu un tipus, però procurant que l'argument sigui el màxim d'explícit i detallat possible. D'aquesta manera es pretén que el lector pugui identificar la llegenda a partir de la versió o de les versions que conegui, bé per haver-les sentit explicar o bé per haver-les explicades ell mateix.

A continuació, es fan els comentaris referits a diverses versions de la llegenda que es conserven a l'Arxiu de Folklore del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili. Aquestes ver-

sions van ser recollides entre els anys 2001 i 2015 per alumnes que van cursar estudis de filologia catalana. La tècnica de recollida va permetre obtenir les llegendes d'informants, que les van explicar tal com les recordaven i que van proporcionar detalls sobre el seu ús.² A més d'aquestes versions també se n'han tingut en compte d'altres, recollides per mi mateixa o documentades a la premsa.

Després dels comentaris s'inclou un apartat de documentació en el qual figura el número que la llegenda té assignada a l'Arxiu de Folklore i les referències a llibres especialitzats que contenen versions de la llegenda recollides en altres contextos i en altres països. Així mateix, quan la llegenda té equivalent en l'índex de tipus de Brunvand, es dona el número de catalogació corresponent. Amb aquestes referències es pretén oferir una documentació bàsica que permeti al lector acudir-hi si vol aprofundir en el tema. Però, a més, aquestes dades ens permeten prendre consciència de l'expansió de les llegendes urbanes tant en l'espai com en el temps i comprovar, així, que l'existència d'aquestes històries no constitueix un fenomen exclusiu de la nostra cultura sinó que es dona també en altres societats.

Per tal de facilitar la localització de les llegendes, al final del llibre s'inclou un índex alfabètic dels títols de les llegendes amb la indicació del número d'ordre que té cada llegenda en el recull.

L'estudi realitzat ha permès observar que no totes les llegendes gaudeixen de la mateixa popularitat. Així, d'acord amb la documentació consultada, les llegendes que compten amb un major nombre de versions recollides i, per tant, les més conegudes són: L'explosió dels pits de silicona, L'ampolla-consolador, L'autoestopista del revolt, Immundícies ingerides en restaurants, Les calcomanies amb droga, El ronyó extirpat, Els cocodrils a les clavegueres de Nova York, Enterrat en vida, Els gots untats amb droga, Els cops a la teulada de l'automòbil, L'aposta d'anar de nit al cementiri, i Benvingut al club de la sida.

Mentre que entre les menys conegudes trobem: El somriure del pallasso, Premiat per fer una bona obra, Caiguda fortuïta dins d'una tomba, Arreglar-se per mirar la televisió, La fugida de la presó dins d'un taüt, El mort que no cap en el taüt, El cadàver repatriat del mar-

² Sobre la tècnica utilitzada, vegeu Oriol/Samper (2016: 76-77).

roquí, Ajuts socials per a immigrants, L'aigua de l'ampolla de plàstic, El desafortunat robatori de gasolina, Bromes en el comiat de solter, La dona oblidada a la gasolinera, i La mestressa de casa i el lampista.

Tot i això, a través de les 100 llegendes aplegades en aquest llibre, el lector podrà fer la seva pròpia valoració, recordar les que ha sentit explicar més o menys vegades i aprendre'n de noves. Fins i tot, potser es deixarà sorprendre per l'actualitat d'aquestes històries, que són un signe de la globalitat i que tenen un sentit i una funció que sovint no es perceben a primer cop d'ull.

Carme Oriol

Tarragona, 29 de desembre de 2018

ACCIDENTS

1 / 100

LES LENTS DE CONTACTE

Un soldador utilitza lents de contacte per treballar perquè li resulten més còmodes que no pas les ulleres. Un dia, fa una soldadura sense protecció visual i les espurnes provoquen que les lents li quedin enganxades a la còrnia. El treballador decideix denunciar l'empresa que fabrica les lents de contacte i els propietaris de l'òptica perquè ningú el va avisar dels possibles riscos.

• La llegenda es basa en la idea que les lents de contacte, en estar tan a prop de la còrnia, poden adherir-s'hi per diverses circumstàncies; una de les quals és l'acció d'una font de calor (l'espurna d'una soldadura o l'escalfor del sol), tal com es pot veure a continuació.

Un home que usa lents de contacte pren el sol a la platja sense protecció visual i les lents li queden enganxades a la còrnia.

En una versió de la llegenda, el problema pot venir, no de l'acció d'una font de calor, sinó del fet de posar-se a dormir sense treure's les lents de contacte.

Un noi arriba a casa molt cansat i s'oblida de treure's les lents de contacte per anar a dormir. L'endemà s'aixeca amb els ulls inflats i adolorits. Intenta treure's les lents de contacte, però s'adona que li han quedat enganxades a la còrnia.

En una altra versió, l'usuari comet una equivocació que li porta conseqüències no desitjades.

Un noi confon el líquid per netejar les lents de contacte amb cola d'enganxar i, quan es posa les lents, li queden enganxades als ulls.

L'aparició d'aquesta llegenda s'explica per la prevenció i els recels que es van produir quan van sortir al mercat les lents de contacte, un producte nou, que significava un canvi important per a l'usuari amb relació a les conegudes ulleres. La

incertesa pel resultat que podien donar les lents de contacte i la inseguretat sobre la seva utilització adequada es troben en la base d'aquesta història.

La llegenda té la funció de promoure uns hàbits correctes en l'ús de les lents de contacte i unes mesures de seguretat adequades en el treball. Per això, l'explicació d'algunes versions de la llegenda s'atribueix a treballadors d'empreses de construcció i a assistents a cursos de formació per a soldadors o de prevenció de riscos laborals.

📖 Documentació: Arxiu de Folklore, núm. 0011; Brunvand, 2012, «The welded contacts», vol. II, p. 701-702 (Type index, núm. 04010).